

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ

Значение на здравето и безопасността при работа за просперитета на предприятието.....	3
Ползите за бизнеса от доброто здраве и безопасност при работа.....	4

I. Глава ПЪРВА.

НОВАТА ФИЛОСОФИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТ И ЗДРАВЕ ПРИ РАБОТА В СВЕТОВЕН МАЩАБ	8
Международната организация на труда.....	8
Новата философия за безопасност и здраве при работа в световен мащаб	10
Дейности на национално ниво за осигуряване на безопасност и здраве при работа	11
Дейности на ниво „предприятие“ за осигуряване на безопасност и здраве при работа	14
Международната организация по стандартизация (ISO) в подкрепа на управлението на здравето и безопасността при работа – ISO 45001:2018.....	17

II. Глава ВТОРА.

ЕВРОПЕЙСКИ ИЗИСКВАНИЯ ЗА БЕЗОПАСНОСТТА И ЗДРАВЕТО ПРИ РАБОТА	18
Здравословните и безопасни условия на труд са неразделна част от управлението на предприятието!.....	18
Доброто професионално здраве има решаващ принос за общественото здраве като цяло!.....	18
Изискванията на Европейския съюз към страните-членки за осигуряване на здраве и безопасност при работа.	20

III. Глава ТРЕТА.

ДЪРЖАВНА ПОЛИТИКА ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ЗДРАВΟΣЛОВНИ И БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД В НАЦИОНАЛЕН МАЩАБ	23
Исторически фактори за формиране на държавната политика за осигуряване на безопасност и здраве при работа	24
Основни принципи на държавната политика за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд.....	27

IV. Глава ЧЕТВЪРТА.

НОРМАТИВНА УРЕДБА ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ЗДРАВΟΣЛОВНИ И БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД В НАЦИОНАЛЕН МАЩАБ	32
--	----

Общи положения	32
----------------------	----

Закони за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд	34
---	----

Правилници за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд	36
---	----

Наредби за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд	37
--	----

V. Глава ПЕТА.

УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТТА ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ЗДРАВΟΣЛОВНИ И БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД В НАЦИОНАЛЕН МАЩАБ	38
--	----

VI. Глава ШЕСТА.

ФИРМЕНА ПОЛИТИКА И ОРГАНИЗАЦИЯ НА ДЕЙНОСТТА ПО ОСИГУРЯВАНЕ НА ЗДРАВΟΣЛОВНИ И БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД В ПРЕДПРИЯТИЕТО	43
---	----

Основни понятия.....	43
----------------------	----

Основни принципи на фирмената политика за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд в предприятието	44
---	----

Формулиране и обявяване на фирмената политика по безопасност и здраве при работа в предприятието	45
--	----

Примерна фирмена политика за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд	47
--	----

Организация на дейността за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд в предприятието	48
---	----

Области на въздействие за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд в предприятието	53
---	----

VII. Глава СЕДМА.

ПРАВА, ЗАДЪЛЖЕНИЯ И ОТГОВОРНОСТИ НА УЧАСТНИЦИТЕ В ТРУДОВИЯ ПРОЦЕС, СВЪРЗАНИ С ОСИГУРЯВАНЕ НА ЗДРАВΟΣЛОВНИ И БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД	55
--	----

Участници в трудовия процес.....	55
----------------------------------	----

Права, задължения и отговорности на работодателя за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд.....	56
--	----

Права, задължения и отговорности на органа за безопасност и здраве при работа	67
---	----

Права, задължения и отговорности на длъжностните лица за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд.....	70
---	----

Права, задължения и отговорности на работниците и служителите за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд	73
--	----

VIII. Глава ОСМА.

ИЗИСКВАНИЯ ЗА ПОДБОР, ОБУЧЕНИЕ, КВАЛИФИКАЦИЯ, ИНСТРУКТАЖ И ИНФОРМИРАНОСТ НА РАБОТЕЩИТЕ В ОБЛАСТТА НА БЕЗОПАСНОСТТА И ЗДРАВЕТО ПРИ РАБОТА.....	77
--	-----------

Изисквания за здравен подбор на работещите в областта на безопасността и здравето при работа	77
--	----

Изисквания за обучение на работещите в областта на безопасността и здравето при работа	77
--	----

Изисквания за квалификация на работещите в областта на безопасността и здравето при работа	83
--	----

Изисквания за инструктаж на работещите в областта на безопасността и здравето при работа	84
--	----

Изисквания за информираност на работещите в областта на безопасността и здравето при работа	93
---	----

IX. Глава ДЕВЕТА.

ВРЕДНИ ФАКТОРИ ЗА ЗДРАВЕТО И БЕЗОПАСНОСТТА НА РАБОТЕЩИТЕ – ВИДОВЕ, ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ЗДРАВЕТО И РАБОТОСПОСОБНОСТТА, ПРЕВАНТИВНИ МЕРКИ ЗА ЗАЩИТА И ПРОМОЦИЯ НА ЗДРАВЕТО.....	94
--	-----------

Основни понятия	94
-----------------------	----

Видове вредни фактори и въздействието им върху работещите	95
---	----

Превантивни мерки за защита на здравето	108
---	-----

X. Глава ДЕСЕТА.

СЪОРЪЖЕНИЯ И ДЕЙНОСТИ С ПОВИШЕНА ОПАСНОСТ В ПРЕДПРИЯТИЯТА	130
--	------------

Общи положения.....	130
---------------------	-----

Видове и типове съоръжения с повишена опасност, чийто технически надзор се осъществява от председателя на ДАМТН чрез ГД "ИДТН":.....	131
--	-----

Видове и типове съоръжения с повишена опасност, чийто технически надзор се осъществява от лицензирани лица или структурнообособени части:	132
---	-----

XI. Глава ЕДИНАДЕСЕТА.

ПОЖАРНА И АВАРИЙНА БЕЗОПАСНОСТ В ПРЕДПРИЯТИЯТА.....	135
--	------------

Общи положения.....	135
---------------------	-----

Задължения на собствениците или ръководителите на обектите	136
--	-----

Задължения на работодателите на обектите	138
Създаване на организация за осигуряване на ПБ на обектите.....	139
Правила и норми за пожарна безопасност	141
Изисквания за осигуряване на пожарна безопасност при извършване на огневи работи	152
Защита при бедствия и аварии.....	156

XII. Глава ДВНАДЕСЕТА.

ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА ОПАСНОСТИТЕ И МЕТОДИ ЗА ОЦЕНКА И АНАЛИЗ НА УСЛОВИЯТА НА ТРУД И ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ РИСКОВЕ

Основни понятия.....	162
Правно основание на задължението на работодателя да прави оценяване на риска.....	162
Цел на оценяването на риска за здравето и безопасността на работодателите	163
Европейският подход при извършване на оценяването на риска.....	164
Организация на дейността за оценяване на риска	170
Последователност на действията за оценяване на риска.....	172
Видове методи за оценяване на риска за здравето и безопасността при работа... ..	179
OIRA - онлайн интерактивен инструмент за оценка на риска	179
"Белгийската методика" – количествен метод за оценяване на риска	180
НАРЕДБА № 7 от 1999 г. на МТСП и МЗ - качествен (описателен) метод за оценяване на риска в предприятието	182
Други методи за оценяване на риска в предприятието	190

XIII. Глава ТРИНАДЕСЕТА.

ПРЕВЕНЦИЯ НА ЗДРАВЕТО. СЛУЖБИ ПО ТРУДОВА МЕДИЦИНА. ПРОМОЦИЯ НА ЗДРАВЕТО

„Център за превенция на здравето“ (ЦПЗ) отвори врати в България.....	195
Превенция на здравето при работа	195
Ролята на службите по трудова медицина	195
Промоцията на здравето – същност и социално-медицинско значение	199

XIV. Глава ЧЕТИРИНАДЕСЕТА.

ТРУДОВ ТРАВМАТИЗЪМ, ПРОФЕСИОНАЛНА ЗАБОЛЯЕМОСТ И СВЪРЗАНИ С ТРУДА ЗАБОЛЯВАНИЯ, ЗДРАВНИ, СОЦИАЛНИ И ИКОНОМИЧЕСКИ ПОСЛЕДИЦИ

Основни понятия.....	201
----------------------	-----

Трудов травматизъм	203
Мероприятия за предотвратяване на трудовата злополука и професионалната болест	208
Задължително осигуряване на работещите за риска "трудова злополука и професионална болест"	208
Задължително застраховане на работещите за риска "трудова злополука"	209
Професионална заболяемост	211
Здравни, социални и икономически последици от трудовия травматизъм и професионалната заболяемост	213

XV. Глава ПЕТНАДЕСЕТА.

СПЕЦИАЛНА ЗАКРИЛА НА НЯКОИ КАТЕГОРИИ РАБОТНИЦИ	215
Общи положения	215
Специална закрила на непълнолетните лица	215
Специална закрила на жените	223
Специална закрила на лицата с намалена работоспособност	229

XVI. Глава ШЕСТНАДЕСЕТА.

ПРАВИЛА ЗА ПЪРВА ДОЛЕКАРСКА ПОМОЩ	234
--	-----

XVII. Глава СЕДЕМНАДЕСЕТА.

СОЦИАЛНО ПАРТНЬОРСТВО; ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ НА ПРЕДСТАВИТЕЛИТЕ; РАБОТА В ЕКИП; ОСНОВНИ ЗАДАЧИ НА КОМИТЕТИТЕ И ГРУПИТЕ ПО УСЛОВИЯ НА ТРУД	253
Социално партньорство	253
Комитети и групи по условия на труд	257
Основни задачи на комитетите и групите по условия на труд	260
Права и задължения на представителите	260
Документация, която следва да се води във връзка с дейността	266
на комитета/групата по условия на труд	266
Работа в екип	269

XVIII. Глава ОСЕМНАДЕСЕТА.

ОРГАНИЗАЦИЯ НА КОНТРОЛНАТА ДЕЙНОСТ, РЕД И НАЧИН ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА КОНТРОЛА	272
Национална система за инспектиране на труда в Република България	272

Организация на инспекционната дейност по труда	275
Задължения на работодателя при инспектиране на труда	279
Организация на контролната дейност в предприятието.....	280

XIX. Глава ДЕВЕТНАДЕСЕТА.

ЗДРАВΟΣЛОВНИТЕ И БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД – ГРИЖА НА ВСЕКИ ПРАКТИЧЕСКИ НАСОКИ ЗА РАБОТОДАТЕЛИТЕ

Предговор от еврокомисар Мариан Тейсен.....	283
1. Доброто здраве и безопасност са полезни за Вашата дейност	285
2. Правните задължения	288
3. Оценяване на риска на практика	288
4. Превенцията като основен принцип.....	293
5. Обучение по ЗБУТ	295
6. Лидерство и култура на ЗБУТ	299
7. Три примера за управление на рисковете в практиката	302
7.1. Стрес, свързан с работата.....	302
7.2. Рискове, свързани с мускулно-скелетни смущения	305
7.3. Съобразена с разнообразието оценка на риска.....	308
7.3.1. Съобразена с ВЪЗРАСТТА оценка на риска.....	308
7.3.2 Съобразена с ПОЛОВЕТЕ оценка на риска	311
Как да се сдобием с публикации на ЕС?	313